

سر مقاله

جنگ و تاب آوری انرژی

ادامه از صفحه ۱

... در این راستا سیاست‌های اصلاح الگوی مصرف انرژی را در پیش گرفت، اما به دلیل تشدید رکود اقتصادی، بی‌ثباتی در سیاست‌گذاری کلان، کاهش قیمت خرید مردم (مجموعاً بحران معیشت عمومی)، این سیاست‌ها مایهت احتیاطی بالا (به لحاظ سیاسی و اجتماعی)، محافظه کارانه و غیربنیادی داشته‌است.

به این شرایط باید اجبار دست‌نگاه‌های اجرایی به ادامه سیاست‌های نارس و گذشته، به حل‌بسترهای ایجاد و تکلیفی پیشین (مانند گازرسانی به مناطق صمیم‌العبور و فراتر)، و عدم راه سیاسی و امکان (اقتصادی و مالی) برای اصلاح سیاست‌های نارس گذشته را نیز افزود. به این دلایل در عمل سیاست‌ها و اقدامات اتخاذ شده در سال‌های اخیر برای مدیریت و مهار بحران انرژی در صورت نقص، تاب‌ناپذیر، تسکینی و متناسب با شرایط اقتصادی اجرا شد و زمینه و بستری برای اعمال اقدامات بنیادی و ریشه‌ای در این زمینه صورت نگرفت.

واقعیت این است که اگر بحران مدیریت انرژی در ایران، راه‌حل‌های سخت و پیچیده ندارد، تجربه جهانی و واقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی ایران ایجاب می‌کند تا انرژی در بخش‌های اقتصادی، فنی و علمی و فرهنگی قیمت واقعی‌سازی قیمت حامل‌های انرژی، تولید و عرضه خودبردها و موتورسیکلت‌های کم‌مصرف و برقی، تولید و عرضه لوازم گرمایشی و سرمایشی استاندارد و کم‌مصرف، افزایش راندمان نیروگاه‌های تولید برق کشور، اجرای دقیق مفاد تبصره ۱۹ ساختمان در حوزه مدیریت انرژی، اصلاح موتورخانه‌های مسکونی، تجاری، صنعتی و دولتی، توسعه حمل‌ونقل عمومی و فراهم کردن امکان دسترسی گسترده‌تر و آسان‌تر به نواحی کم‌مصرف و در نهایت فرهنگ‌سازی مصرف پهنه انرژی در حوزه عمومی، مدیریت شود. تا زمینه‌های اقتصادی و فنی اصلاح الگوی مصرف انرژی در کشور فراهم نشود، در خواست از مصرف‌کنندگان اهم از خانگی، تجاری و صنعتی برای کاهش مصرف در شرایط عالی اثر گذار نخواهد بود.

این جمله نه به مفهوم عدم تمایل حوزه عمومی مصرف به همکاری در کاهش مصرف انرژی است، بلکه به معنای عدم امکان همکاری با وجود انگیزه لازم به دلیل در اختیار داشتن خودروی پر مصرف، لوازم گرمایشی سرمایشی، مصرف‌کننده‌های موتورخانه بهره‌بردار خودبند و گرمی‌خداخت حمل‌ونقل عمومی، پایین بودن توان خرید و جایگزینی محصولات و لوازم خانگی و صنعتی کم‌مصرف و ناپایان عادت به مصرف انرژی آسان، قانع از بلورهای سیاسی است. مثال شاخص در این زمینه هزینه رفت و آمد یک خانواده ۴ نفره تهرانی به مشهد مقدس است. این خانواده در صورتی که

بخواهد با هواپیمای به این شهر سفر کند، حداقل در شرایط عالی باید حدود ۵۰ میلیون تومان هزینه کند. این هزینه برای قطار عالی حدود ۲ میلیون ۲۰۰ تومان است؛ در حالی که هزینه این سفر با خودروی شخصی با وجود سختی و مخاطرات جاده‌ای آن با فرض مصرف ۲۰۰ لیتر بنزین هزار تومان قطی حدود یک میلیون تومان می‌شود که فاصله‌ای معنادار با هزینه هواپیمای قطار و حتی اتوبوس دارد. این فاصله در گذشته بسیار کم‌تر بود. این مثال در مورد دیگر حوزه‌های مصرف انرژی به مراتب سخت‌تر و شدیدتر است.

جنگ ۱۰ روزه اخیر، ناترازی انرژی در ایران را تشدید کرده و در عین حال مدیریت انرژی را به چالش درمی‌آورد. برهنه‌تر شدن مولتی‌تر صنعت است. شرایط ایجاد شده در پرتو جنگ اخیر و در نتیجه حمله به برخی تأسیسات زیرساختی انرژی از جمله پالایشگاه‌های گازی مسلوله (که منجر به توقف فعالیت پالایشگاه و کاهش تولید حدود ۲۰۰ میلیون مترمکعب گاز) شد، ناترازی انرژی را از یک موقعیت مدیریت بحران به سمت تاب‌آوری انرژی تغییر داده‌است.

تاب‌آوری انرژی نیز شاخص‌ها و مختصات ویژه‌ای همچون کاهش مصرف متناسب با میزان عرضه حامل‌های انرژی (برق، گاز و سوخت) و سوخت‌ها و رستگن مصرف به سطحی کمتر از میزان استاندارد مصرف خفول و واحدهای تجاری و همچنین آمادگی برای مواجهه با قطعی‌های احتمالی موقتی (سخت‌های سهمیه‌های تخصیصی (سوخت خودرو) یا تلفات فشار (گاز در ماه‌های سرد سال) دارد. به این ترتیب اگرچه اجرای طرح‌های بنیادین برای بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور در حوزه‌های مختلف، اهم از ارتقای راندمان تولید برق نیروگاه‌ها، اصلاح سوخت خودروها و عرضه وسایل انرژی‌بر خانگی، تجاری و صنعتی به دلیل زمان‌بر بودن و مهارت در همه هزینه بالا و محدودیت منابع مالی و الزامات خاص شرایط جنگی

عمل امکان‌پذیر نیست؛ اما این شرایط تقاضای تسهیل‌های دولتی و دست‌نگاه‌های اجرایی در ارتقای سطح تاب‌آوری عمومی انرژی در کشور در قالب تسهیل و گسترش حمل‌ونقل عمومی به‌ویژه در کلان‌شهرها، کاهش مصرف انرژی در دست‌نگاه‌های دولتی، نیمه‌دولتی و عمومی، تخصیص تسهیلات و پرداخت نقدی و غیرنقدی مشرفان سرمایه‌گذار، در قالب صدور گواهی‌های صرفه‌جویی و امکان بهره‌مندی نقدی از آن و در نهایت ایجاد یکپارچگی و هماهنگی سیاست‌گذاری میان دست‌نگاه‌ها و فرادست‌های اجرایی سیاست‌های کلان نیست.

واقعیت این است که در نظر اول، دولت باید تاب‌آوری انرژی را از خود، چه در حوزه سیاست‌گذاری کلان و چه در حوزه عملیاتی آغاز کند؛ موضوعی که از اهمیت و ضرورت بالایی برخوردار است و عدم توجه به آن، به تاخیر در حوزه عمومی و در نتیجه بروز بحران‌های اجتماعی، سیاسی و حتی امنیتی منجر می‌شود. در دیگر سو هرگونه پوشش برای دعوت به تاب‌آوری انرژی در حوزه عمومی باید به صورت ملی و با رویکرد اقتضای صورت گیرد. نکته پایانی اینکه تاب‌آوری انرژی اگرچه در شرایط جنگی کنونی به یک امر ژرفایی و اجتناب‌ناپذیر برای ایران تبدیل شده، اما هنوز موقتی از این وضعیت می‌تواند زمینه‌ساز اصلاح بنیادین سیاست مصرف انرژی در کشور باشد. تحقق این مهم منوط به برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری درست، کلان و آینده‌نگرانه و نه مقطعی، سیاسی و تسکینی است. باید از گذشته و سیاست‌گذاری‌ها و تاخیرهای گذشته درس گرفت و مانع از این شد که بزرگترین کشور دارنده ذخایر انرژی (هیبرو کربوری) جهان به دلیل آسیب‌پذیری سیاست‌گذاری و ساختاری، گرفتار مقله بحران انرژی انرژی شود.

دکتر علیرضا سلطانی
تحلیل‌گر مسائل اقتصادی
Alborz.payam@gmail.com

پیم آشنا گزارش می دهد
جمعیت، زیر ساخت اصلی اقتدار ملی

جمعیت نشان می‌دهد که کشور با روندی کاهش در شاخص‌های کلیدی جمعیتی مواجه است. بر اساس گزارش‌های ارائه شده، نرخ باروری کل در ایران به حدود ۱.۲۴ تا ۱.۴۴ کاهش یافته است؛ رقمی که به طور معناداری پایین‌تر از سطح جانشینی جمعیت (۲.۱) قرار دارد و در صورت تداوم می‌تواند پیامدهای ساختاری در ترکیب جمعیتی کشور ایجاد کند.

همچنین تعداد ازدواج‌ها در مقایسه با سال ۱۳۸۹ یا کاهش حدود ۵۰ درصدی مواجه شده است. کاهش که به طور مستقیم بر کاهش نرخ تولد و تصفیر روند فرزندآوری اثر گذاشته است. کاهش شاخص‌های جمعیتی متعقدند کاهش تمایل به ازدواج، یکی از مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری وضعیت فعلی در شاخص‌های باروری است.

برآوردهای جمعیتی نشان می‌دهد که در صورت ادامه روند روند فعلی سهم جمعیت سالمند کشور تا سال ۱۴۳۰ می‌تواند به حدود ۲۰ تا ۲۲ درصد برسد؛ تحولی که از آن با عنوان «گذار شتابان به جامعه سالمند» یاد می‌شود.

استاندار البرز مطرح کرد
جابجایی نیرو و گاه منتظر قائم، گامی راهبردی برای توسعه پایدار البرز

استاندار البرز، جلیجایی و افزایش ظرفیت نیروگاه منتظر قائم را اقدامی برد-بر توصیف کرد که ضمن ارتقای امنیت انرژی به حفظ منابع آب و جلوگیری از بحران‌های زیرساختی در استان منطقی خواهد بود. این تصمیم راهبردی در راستای منابع ملی و توسعه پایدار اتخاذ شده است.

به گزارش پیام آشتنا، مجتبی عبداللهی در نشست تخصصی بررسی روند جابجایی و افزایش ظرفیت نیروگاه منتظر قائم که با حضور مدیرعامل هلدینگ سهراب و مسئولان مربوطه برگزار شد، انتقال این نیروگاه به محل جدید را حرکتی حیاتی برای صیانت از منابع آبی و پیشگیری از مشکلات زیرساختی دانست و آن را در راستای منابع ملی و توسعه پایدار استان، یک دستاورد بزرگ برای استان و کشور قلمداد کرد.

آیین بهره‌برداری از فیبر نوری شهرک صنعتی امید البرز برگزار شد

رسیدگی بدون وقفه به مشکلات واحدهای صنعتی از ابتدای جنگ تحمیلی
علی مهدی پور مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان البرز، در این آیین با اشاره به تداوم پشتیبانی از تولید در شرایط بحرانی گفت: از همان ساعات اولیه شروع جنگ رها، رها، ستان پشتیبانی تولید در شرایط بحران در شرکت شهرک‌های صنعتی استان تشکیل شد و از لحظه تاکنون، حتی یک روز تعطیلی در دست‌نگاه‌های ذی‌ربط در استان، بخش قابل توجهی از مشکلات در کوتاه‌ترین زمان ممکن مرتفع شده است.

با تأکید بر توسعه زیرساخت‌های ارتباطی و حمایت از تولید در شرایط بحران، آیین بهره‌برداری از فیبر نوری شهرک صنعتی امید البرز،

سه‌شنبه ۲۹ دی‌ماه ۱۴۰۵ با حضور مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان البرز، معاون امور اقتصادی استاندار، مدیرعامل مخابرات منطقه البرز، فرماندار شهرستان اشهراد و جمعی از مدیران و مسئولان ذی‌ربط برگزار شد.

به گزارش پیام آشتنا، این مراسم در راستای توسعه زیرساخت‌های ارتباطی و ارتقای سطح خدمات مخابراتی در شهرک‌های صنعتی استان برگزار شد. شهرک‌های صنعتی امید البرز، با تأکید بر توسعه زیرساخت‌های ارتباطی و ارتقای سطح خدمات مخابراتی در شهرک‌های صنعتی امید البرز، از جمله طرح‌های زیرساختی مهمی است که می‌تواند زمینه‌ساز توسعه پایدار و ارتقای جایگاه این شهرک در حوزه ارتباطات و خدمات دیجیتال باشد.

ایجاد فرهنگ و اجتماعی و اجتماعی بحران جمعیت در کنار عوامل اقتصادی نظیر هزینه‌های مسکن، اشتغال و معیشت، بخش مهمی از تحلیل‌ها بر نقش عوامل فرهنگی در کاهش نرخ فرزندآوری تأکید دارند. تغییر سبک زندگی، افزایش فرزندآوری، تغییر الگوهای ازدواج و کاهش تمایل به خانواده‌های پرجمعیت از جمله عوامل اثرگذار در این روند ارزی می‌شوند. با این حال، برخی بیم‌های اجتماعی نشان می‌دهد که همچنان بخش قابل توجهی از جامعه ایرانی نگاه مثبت به نهاد خانواده و فرزندآوری دارند. این موضوع از دید سیاست‌گذاران می‌تواند به‌عنوان یک ظرفیت فرهنگی مهم برای اصلاح روندهای موجود و تقویت سیاست‌های تشویقی در حوزه جمعیت مورد استفاده قرار گیرد. مجموع داده‌ها، روندهای آماری و مواقع رسمی نشان می‌دهد که مسئله جمعیت در ایران وارد مرحله‌ای حساس راهبردی و تعیین‌کننده شده است. از یک سو، سیاست‌های کلان نظام بر ضرورت افزایش جمعیت، تقویت خانواده و ارتقای سرمایه انسانی در مسیر تحقق تمدن نوین اسلامی تأکید دارد و از سوی دیگر، شاخص‌های جمعیتی روندی کاهش و هشداردهنده را نشان می‌دهد که در صورت عدم مداخله مؤثر، می‌تواند ساختار اجتماعی و اقتصادی کشور را در دهه‌های آینده با چالش‌های جدی مواجه سازد. در چنین شرایطی، به نظر می‌رسد سیاست‌گذاری جمعیتی کشور ناگزیر از اتخاذ رویکردی ترکیبی شامل حمایت‌های اقتصادی، هفتدند، اصلاحات فرهنگی، تسهیل ازدواج جوانان و تقویت انگیزه‌های فرزندآوری است. مسیری که از نگاه ناهادهای رسمی، برای جلوگیری از تشدید بحران سالمندی و حفظ پویایی اجتماعی و تمدنی کشور ضروری تلقی می‌شود.

استاندار البرز مطرح کرد
جابجایی نیرو و گاه منتظر قائم، گامی راهبردی برای توسعه پایدار البرز

استاندار البرز در تشریح منافع این پروژه راهبردی گفت: جابجایی نیروگاه منتظر قائم نه تنها موجب ارتقای چشمگیر ظرفیت تولید انرژی در استان خواهد شد، بلکه با توجه به موقعیت مکانی جدید و تنایب زیرساختی اتخاذ شده، به افزایش سرمایه اجتماعی ما و حفاظت مؤثرتر از اکوسیستم منطقه نیز کمک خواهد کرد. این تصمیم فاعلمه در راستای منابع ملی و اولویت توسعه پایدار استان اتخاذ شده است.

تجلیل از مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی البرز در ستاد تسهیل استان

در همین حال، مراسم تسهیل و تقدیر از اعضای ستاد تسهیل استان البرز با حضور معاون اقتصادی استاندار، مدیران کل دست‌نگاه‌های اجرایی و جمعی از مسئولان استان در سالن جلسات خانه صنعت استان برگزار شد. در این مراسم از علی مهدی پور، مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان البرز، به‌عنوان مدیر وظیفه‌شناس، با درایت و دقت‌مناظرز جهادی در عرصه کمک‌رسانی به صنعت و رفع موانع تولید، با اعرای لوح تقدیر تجلیل به عمل آمد. شرکت‌کنندگان در این مراسم ضمن تقدیر و تحسین تلاش‌های استوار استان در تسهیل و توسعه موانع و هم‌افزایی میان دست‌نگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی برای رونق بیشتر تولید و صنعت استان تأکید کردند.